

Anonimizált változat

Fordítás

C-73/20 – 1

C-73/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. február 13.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Bundesgerichtshof (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. január 23.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

ZM mint az Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH felszámolója

Ellenérdekű fél:

E. A. Frerichs

BUNDESGERICHTSHOF

VÉGZÉS

[omissis]

Kihirdetve:

2020. január 23.[OMISSIS]

a

ZM ügyvéd, az Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH vagyont érintő fizetéseképtelenségi eljárás keretében felszámolóként eljárva, [OMISSIS] Hamburg,

felperes és felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél,

[omissis]

és

E. A. Frerichs, [omissis], Hollandia,

alperes és a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél,

[omissis] **[eredeti 2. o.]**

között folyamatban lévő ügyben

A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) kilencedik polgári tanácsa a 2020. január 23-i tárgyaláson [omissis]

a következő határozatot hozta:

- I. A bíróság az eljárást felfüggeszti.
- II. A bíróság az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikke első bekezdésének b) pontja és harmadik bekezdése alapján a közösségi jog értelmezése céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni a fizetésképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (HL 2000. L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL 2006. L 234., 43. o.) 13. cikkét és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I”; HL 2008. L 177., 6. o.; helyesbítés: HL 2009. L 309., 87. o.) 12. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy az utóbb említett rendelet szerint a szerződésre alkalmazandó jog arra a kifizetésre is irányadó, amelyet harmadik személy az egyik szerződő fél szerződéses fizetési kötelezettségének teljesítése céljából teljesít? **[eredeti 3. o.]**

Indokolás:

I.

- 1 A felperes 2016. március 25. óta felszámolóként jár el a 2011. április 29-én az Amtsgericht Hamburg (hamburgi helyi bíróság, Németország) által megindított, a Németországban székhellyel rendelkező Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH (a továbbiakban: adós) vagyonát érintő fizetésképtelenségi eljárásban. Az adós az Oletrans-csoport része volt, amely csoporthoz a – szintén Németországban székhellyel rendelkező – Tankfracht GmbH is tartozott. A Tankfracht GmbH és a Hollandiában székhellyel rendelkező alperes között egy belvízi hajóra vonatkozó szerződés állt fenn, amelynek alapján a Tankfracht GmbH 8259,30 euró díjjal tartozott az alperesnek. Az alperes előadása szerint a hajóval egy szállítást kellett

2

elvégeznie a Tankfracht GmbH részére a hollandiai berakodási kikötőből a németországi behajózási kikötőbe. A felperes előadása szerint a belvízi hajóra vonatkozó, áru fuvarozási célú bérleti szerződésről volt szó. 2010. november 9-én az adós megfizette az alperesnek a Tankfracht GmbH által a megbízás alapján fizetendő összeget.

- 2 A 2014. december 21-én a bírósághoz beérkezett beadványával az eredeti, később elhunyt felszámoló – a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos megtámadásra vonatkozó jogi szempont alapján – keresetet indított 8259,30 euró és kamatai visszafizetése iránt. [eljárásjogi fejtegetések] [omissis] **[eredeti 4. o.]** [omissis]. A bíróság mulasztásai miatt a keresetlevelet csak 2016 decemberében kézbesítették az alperesnek Hollandiában.
- 3 A Landgericht (helyi bíróság) a német jog alkalmazásával a keresetnek megfelelően kötelezte az alperest. A fellebbviteli bíróság – szintén a német jog alapján – megváltoztatta a Landgericht (helyi bíróság) ítéletét, és az alperes elévülési kifogása alapján elutasította a keresetet. A felperes a fellebbviteli bíróság által engedélyezett felülvizsgálati kérelmével a Landgericht (helyi bíróság) ítéletének helyreállítását kéri.

II.

- 4 A felülvizsgálati kérelem sikeressége a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1346/2000 rendelet) 13. cikkének és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Róma I” rendelet) 12. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésétől függ. Kérdéses, hogy az utóbb említett rendelet szerint a szerződésre alkalmazandó jog az 1346/2000 rendelet 13. cikkének keretében azon kifizetésre is irányadó-e, amelyet harmadik személy az egyik szerződő fél szerződéses fizetési kötelezettségének teljesítése céljából teljesít. A felperes felülvizsgálati kérelméről való döntés előtt ezért az eljárást fel kell függeszteni, és az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja és harmadik bekezdése alapján az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatalát kell kérni. **[eredeti 5. o.]**
- 5 1. A jelen ügyben alkalmazandó, a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében főszabály szerint a fizetéseképtelenségi eljárásra és hatásaira az eljárást megindító állam jogát (*lex fori concursus*) kell alkalmazni. Az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének m) pontja szerint az eljárást megindító állam jogszabályai határozzák meg különösen a valamennyi hitelezőnek hátrányt okozó jogcselekmények semmisségére, megtámadhatóságára és hatálytalanságára vonatkozó szabályokat. Eszerint a jelen ügyben – mivel az adós vagyontát érintő fizetéseképtelenségi eljárást Németországban indították meg – a megtámadhatóságot főszabály szerint a német jog alapján kell megítélni.

- 6 2. A fizetéseképtelenséggel kapcsolatos német jogszabályok szerint az adós által az alperes részére teljesített kifizetés az InsO (a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló törvény) 143. §-ának (1) bekezdése és 134. §-ának (1) bekezdése szerint megtámadható. A Tankfracht GmbH kötelezettsége alapján teljesített kifizetés az adós ingyenes szolgáltatása volt, mivel a Tankfracht GmbH fizetéseképtelen volt, és az alperes vele szembeni követelése ezért gazdasági szempontból értéktelen volt; az alperes ennél fogva a követelése teljesítésével gazdasági szempontból nem vesztett semmit, ami a kifizetés ellenszolgáltatásának minősülhetne ([omissis]). A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) véleménye szerint a követelés – a fellebbviteli bíróság megállapításával ellentétben – nem évült el. [az elévüléssel kapcsolatos fejtegetések] [omissis] **[eredeti 6. o.]**
- 7 3. Eszerint a keresetnek helyt kellene adni. Az alperes azonban az 1346/2000 rendelet 13. cikkére hivatkozik. E szabály szerint – amelyet 16. cikként érdemi változtatás nélkül átvettek a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletbe (a továbbiakban: 2015/848 rendelet) – az 1346/2000 rendelet 4. cikke (2) bekezdése második mondatának m) pontját nem kell alkalmazni, ha az összes hitelező számára hátrányt okozó cselekmény által előnyhöz jutó személy bizonyítja, hogy az említett cselekmény egy másik tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik, mint ahol az eljárást megindították, és ezek a jogszabályok a vonatkozó esetben nem tesznek lehetővé semmilyen megtámadást. Az alperes úgy véli, hogy a megtámadott kifizetést a holland jog szerint kell megítélni, és bizonyítékot ajánlott fel arra vonatkozóan, hogy e jogszabályok nem teszik lehetővé a kifizetés semmilyen megtámadását.
- 8 a) A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) álláspontja szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó választól függ, hogy az 1346/2000 rendelet 13. cikke szerinti első feltétel adott-e. Az e szabály értelmében vett, az alperest a hitelezők hátrányára előnyhöz juttató cselekmény az adósnak az alperes részére teljesített kifizetése. A német nemzetközi magánjog határozza meg, hogy mely jog irányadó e cselekményre (*lex causae*, jogügyletre irányadó jog). Ez attól függetlenül így van, hogy a jogügyletre irányadó jogot a fizetéseképtelenségi eljárást megindító állam kollíziós szabályai (*lex fori concursus*) szerint vagy az eljáró bíróság államának kollíziós szabályai (*lex fori*) szerint állapítják-e meg ([omissis]). A jelen ügyben mindkét esetben a német kollíziós jog határozza meg a kifizetésre irányadó jogot. **[eredeti 7. o.]**
- 9 Elsődlegesen a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet – mint Németországban is közvetlenül hatályos európai közösségi jog – határozza meg, hogy mely jog hatálya alá tartoznak azon szerződéses kötelezettségek, amelyek különböző államok jogához kapcsolódnak. A rendelet rendelkezései szerint a Tankfracht GmbH és az alperes közötti szerződés a holland jog hatálya alá tartozik. Ha az alperes előadása szerint fuvarozási szerződésről van szó, akkor ez a „Róma I” rendelet 5. cikkének (1) bekezdéséből következik, mivel az alperes szokásos tartózkodási helye Hollandiában van, és az átvétel helye is ott található.

Amennyiben – ahogy a felperes az árufuvarozási célú bérleti szerződésként (lásd erről: a Bíróság 2009. október 6-i ítélete, C-133/08, EuZW 2009., 822. o.) történő megjelöléssel esetlegesen véli – bérleti szerződésről van szó, a holland jog alkalmazása a „Róma I” rendelet 4. cikkének (2) bekezdéséből következik.

- 10 Kérdéses, hogy ezáltal a fizetéképtelenségi eljárás alatt álló adós által teljesített, az 1346/2000 rendelet 13. cikke értelmében vett kifizetés is a holland jog hatálya alá tartozik-e. A szerződő felek közötti viszony tekintetében az 1346/2000 rendelet 13. cikkével és a 2015/848 rendelet 16. cikkével kapcsolatos jogirodalomban vitatott, hogy a szerződéses kötelezettség teljesítésére alkalmazandó jogot a szerződéshez vagy külön a teljesítésre irányuló cselekményhez kell-e kapcsolni; az időközben többségivé vált vélemény szerint általában a szerződésre alkalmazandó jog irányadó ([omissis]). E tekintetben a „Róma I” rendelet kollíziós szabályai sem egyértelműek. A „Róma I” rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint a szerződésre alkalmazandó jog a szerződéssel létrehozott kötelezettségek teljesítésére is irányadó. Egyesek szerint azonban **[eredeti 8. o.]** a „Róma I” rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt szabály ellenére a teljesítést szolgáló ügylet érvényességére nem a szerződésre alkalmazandó jog, hanem a rendelkezésre alkalmazandó jog irányadó ([omissis]). A „Róma I” rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt „teljesítés” fogalom ezzel szemben azon feltételek összességére vonatkozik, amelyek mellett az adott kötelezettségre jellemző szolgáltatást nyújtani kell ([omissis]).
- 11 Amennyiben a hitelező követelését nem a másik szerződő fél, hanem – mint a jelen ügyben – harmadik személy teljesíti, még inkább felmerül a szerződésre irányadó jog alkalmazhatóságára vonatkozó kérdés. A teljesítő harmadik személy és a kedvezményezett között nem áll fenn szerződéses kapcsolat. Másfelől a kifizetés a hitelező szerződéses követelésének teljesítését szolgálja. A hitelezőnek az adósával kötött szerződése képezi annak jogalapját, hogy a hitelező a kapott kifizetést megtarthatja. A német jog szerint a hitelező nem utasíthatja el harmadik személy teljesítését, amennyiben a szerződéses partnere ez ellen nem tiltakozik (a BGB 267. §-ának (2) bekezdése). Amennyiben a harmadik személy célja éppen az, hogy a követelés adósának kötelezettségét teljesítse, a teljesítése nem tekinthető a törlesztett követeléستől független ajándékozásnak sem ([omissis]). A szerződésre alkalmazandó jog relevanciája mellett szólhat ilyen esetben az is, hogy a jogalap nélküli gazdagodásból eredő szerződésen kívüli olyan kötelmi viszonyokra, amelyek a felek között fennálló, **[eredeti 9. o.]** a jogalap nélküli gazdagodáshoz szorosan kapcsolódó jogviszonnal függenek össze, a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II”) 10. cikkének (1) bekezdése szerint az e jogviszonyra irányadó jogot kell alkalmazni. Egyesek szerint ez a másik személy tartozása alapján történő teljesítésekre is vonatkozik ([omissis]).
- 12 b) Amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre igenlő válasz adandó, és az adós által teljesített kifizetésre a holland jog irányadó, a

jogvita eldöntése az 1346/2000 rendelet 13. cikke szerint attól függ, hogy az alperes tudja-e bizonyítani, hogy e jog nem teszi lehetővé a kifizetés semmilyen megtámadását. Az alperes ezt állította, és bizonyítást ajánlott fel erre vonatkozóan.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM